

EESTI SPORDILEHT

EESTI SPORDI KESKLIIDU HÄÄLEKANDJA

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 700 marka, kuus 60 marka.
Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

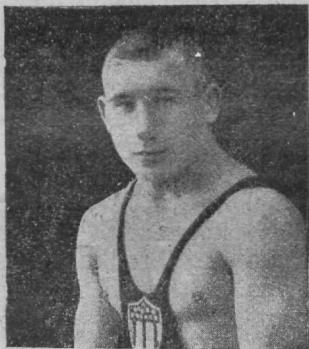
VIII. aastakäik.

Reedel, 11. novembril 1927. a.

VIII. aastakäik.

Eesti maadlusel uus hiilgeaeg.

Meie matikangelased töid Budapestist kõige suurema arvu auhindu. —
Väli teistkordselt euroopameister.

Eduard Pütsep, Osvald Käpp, Voldemar Väli, Albert Kusnets, Rudolf Loo.

Näib nii, kui läheneksid Eesti maadlus-sportile jälle Lurichi aegsed hiilgepäevad, mil Eesti maadlejate salapärasele võtetele ja jõule ükski surelik ei suutnud maadlusmatil vastu panna. Triumf järgnes triumfile, nii et eestlaste võite enam mingiks harulduseks, vaid täiesti endastmõistetavaks ja igapäevaseks nähtuseks hakati pidama. Tekkinud ükskõiksus maadluse vastu aga maksis ennast siis kibedasti kätte ja Eesti maadlus langes suurel määral, mitmed rühkisid Eestist mööda.

Uueks tõusuks kulub suuri pingutusi ja head materjali valikut. Juba mõnda aastat võime aga nüüd jälle järjekindlat tõusu tähele panna. Pariisi olümpiaadil tuli Eesti Soome ja Rootsi järele kolmandaks, ning sellist järjekorda hakatigi tugevuse määramiseks loomulikuks pidama. Nüüd on Rootsi meie poolt seljataha jäetud, kuna Ungari omakorda on mööda rühkinud.

Viimast nähtust tuleb aga kõigi tunnuste järele ainult seekordsete tingimuste arvele kanda, kuna teistes oludes Eesti vist ikkagi Ungarist paremaks osutub. Soome maadluskantsi vallutamine on meie meestel praegu käsil. Senised tagajärjed on näidanud, et meie Pütsepal Soomes oma kaalus täie vormi juures vastaseid ei ole, kuna ka Käpp on iga kord viimasel ajal Soome parimad võitnud. Ka Kusnets näib esiko-

Giovanni Gozzi — Pütsepa võitja.

hale praegu rühkivat. Väli ei ole viimasel ajal Soomes võistlemas käinud, kuid kaudsete andmete järele võib teda Soome vastavatest meestest vist paremaks pidada. Seega võiks Eesti maavõistlusel Soomega näiteks isegi heal juhul kuuest kaalust neli võita ja oma paremust ka Soome üle maksma panna. Need on mõtted, mis möödunud Euroopa esivõistluste näol uut kinnitust leidsid. Eesti on ikka suurmaadlejate maa ja võib niisuguse hoole ja agaruse puhul, mida teised maad maadluspordi vastu näitavad, kindlasti jälle maailmas Lurichi, Hackenschmidt ja Abergi poolt pärandatavale esikohale tõusta...

Eesti maadlejate Budapesti ekspeditsioon oli ette võetud tuleproovina Amsterdamis olümpiaadi vastu. See õnnestus hästi, kuid oleks võinud vist veel paremini õnnestuda, kui võitude otsustamine oleks enam objektiivsemalt sündinud. Näit. oleks pidanud Pütsepal esikoht saadud andmete ja välismaade ajakirjanduse kohaselt õigustatud olema. Ka oleks Kusnets esimene olnud, kui ta veidi vähem Papi vastu esinedes ettevaatamatu oleks olnud. Nii ei oleks kolm meistrikohta Eestile sugugi palju olnud.

Käpa peale pandi osalt kõige enam lootusi ja eelmised päevad sammus ta võidu poole suure kindlusega. Viimane võistlus-

Nietzsche, sportliku sajandi filosoof.

O. G. Kaundinya järele.

On kahtlemata julgustükk tänapäev — kooskõla Nietzsche filosoofia ja sportliku idee vahel otsida. Kuna kindlad vaatepunktid sportliku tüübi sisemise arenemise üle veel tänapäev puuduvad, millele tugeva võiks, on sarnane ettevõtte ka enam-vähem vaid kobamine vormi ja sisu järele. Meil ei ole lisaks mingit põhjust Nietzsche juures sugulust spordile oletada, kus välispool ainult ebaselgeid suhteid spordile on võidud konstateerida. Sest ainult see, kes spordielus üles on kasvanud, võib sportlikku hinge õieti tabada. Või on Nietzsche, kui ta oma aja ilmet selgitada püüdis, tundelikumalt ja tähelepanelikumalt oma kaasaegsetest elunähtusi uurinud, mis tuleviku spordiarengu poole osutasid? Vast on ta isegi 20. sajandi sporditriumi aivanud ja oodanud?

Nietzsche oli kirglik mäeronija ja rändur. Liigutused vabas looduses, mida ta austas, olid talle sedavõrd tarviduseks saanud, et ta hüüdis:

„Mitte ühelegi mõttele uskuda, mis vabaduses ei ole loodud, kus musklid ei ole pidu pühitsenud!“

Tunne, et inimene kui tükk loodust peab sellesse asetama enese jõudude väljarendamiseks, oli sportlikult suunitud sajandi esimene saavutus. Sellel pöördel on ka oma ajaloolik tagasein. Ratsionalismi väljakasvud, mis nii takistavalt 18. ja 19. sajandi kasvatusmeetoditesse kiindusid, ühekülgsele intellekti toonitades, keha ja hinge tähelepanuta jättes, tõrjuti 19. sajandi lõpul. Uus vaade ütles, et keha, hinge ja vaimu kate, sügavamalt mõtet omab, mis viimistlust vajab. Tähelepanelikuks muutunud jälgijatele langes antiikinimene kui ilmutus silmade ette oma mõistetavas keha, vaimu ja hinge kolmikluses. Nende väheste hulka, kes keha nõudeid tunnustasid, kuulus ka Nietzsche. Oma „Tahtes võimule“ ütles Nietzsche:

„Meie muutume päev päevalt kreekalikumaks, esmalt vaid mõistetes ja hinnangutes, kuid selle järele loodetavasti ka oma kehaga. Siin on minu lootus Saksa tulevikku.“

See tähendas selleaegsele vaatele, maa-pealse elu eitamisest taevase elu kasuks, risti vastu astuda. Isegi selle aja vabamad vaimud ei suutnud oma olemise raskuspunkti taevast maa peale kanda — sellest nende ettejooksmine tegelikult elust ja materiaalse tähelepanuta jätmise.

Nietzsche ütles oma „Tahtes võimule“: „Teie põlgate keha, teie jätate ta väljapoole arvestusi; veel enam: teie käsitate teda kui oma väenlast. Teie petlik ettekujutus oli uskuda, et kaunit hinge võib viletsas kehas ringi kanda.“

Nietzsche tunneb elutingimuste muutumise ajamärke ja tähendab „Euroopa nihilismi ajaloo“:

„19. sajandi edu 18. sajandi vastu seisab selles, et ikka otsustavamalt keha tervise eelistamine hinge tervisele esile tõuseb, viimane kui esimese kaudu mõistetav omadus seda eeltingimuseks osutab.“

Nietzsche filosoofia ei ole mingi tardunud süsteem, mis rajatud abstrakt vormiletele, vaid see on kirjust, sädelevast elust kuulatud, ta tegutseb elu väärtusega, välja minnes kõrgeimast eluvormist

— inimkehas. Nietzsche seab enesele ülesandeks näidata, et hing ja vaim seni-aimamatul kombel vähemateski üksikasjades kehast ripuvad. Nende kolme suuruse eraldamine ja üksikuurimine on põhjalik viga, kuna nende olemus üksteisest tingitult tervikuliselt areneb.

„Meie, filosoofid, ei saa nii vabalt keha ja hinge lahutada, nagu seda rahvas teeb, veel vähem vabalt saame meie vaimu ja hinge lahutada. Meie ei ole mingid mõtlejad konnad ega külmad registreerimis-aparaadid; meie peame alaliselt oma mõtted valust sünnitama ja emalikult neile kõik kaasa andma, mida meie veri, süda, tuli, rõõm, kirg, piin, teadvus, saatust meis omavad. Elu tähendab meile: kõike, mis meie oleme, alaliselt valguseks ja tuleks ümberkujundada, samuti kõike, mis meid puutub; meie ei suuda teisiti.“

Kehaline tervis on Nietzsche järeleandmatu nõue oma kaasaegsetele. Sportlases, sportliku mõtte kandjas, leiame meie sellle kehastatult. Nietzsche väljendub hingelise, vaimlise ja kehalise tervise suhtes järgmiselt:

„Kuna uus kasvatus palju suuremat ajutegevust nõuab, peab inimsugu palju energilisemalt tervise poole võitlema, et mitte närvidest rikutud järeletulijaid anda. Seega tervete vanemate paaritamise, naiste õige arendamise, võimlemisharjutuste, mida sama härikkult peab nõutama kui igapäevast leiba, haiguste profülaksise, ratsionaalse toitumise, korteri ja anatoomia tundmise kaudu.“

Haigus ilmutub meie silmale mitmel kujul; lõppude lõpuks on haigus ju ainult tervise halvem aste. Ta nullpunkt on seal, kus elu lakkab. Kuhu meie seega jõuame? Saavutatud tervislist astet mitte ainult alal hoida, vaid ka arendada selle läbi, et kõike, mis talle kasuks, vastu võetakse, mis kahjuks, kõrvale lükatakse. Suurima tervise väljendus on ju alati suurim saavutusvõime. Seega oleme meie sattunud sportlase edu jälgedele. Ettevalmistusel sportlikuks saavutuseks näeme meie sportlast hoiduvat sarnastest asjadest, mis ta tervist halvasti mõjutavad. Sportlane püüab oma elujõu suurendamist — elav tervisevormel — ja selle hoidmist suurvormis; sellest järgneva ökonoomilise eluviisi põletispunkti seisab kõrgeima valmisolu eesmärk.

Enne kui paralleele Nietzsche juures otsida, peame meie võrdluseks kindlamaid vorme omandama. Kuna seni kohtamis-punktid Nietzsche mõtteilma ja sportliku idee vahel üldiseloому kandsid, peame meie nüüd püüdma teravamini joonistatud isikukujutust järgnevateks võrdlusteks tõmmata. Spordi arenemisega süvenes sportlase mõiste mitmete joonte kaudu. Kõrgeim tüüp arenes sellest teatud seesmiste omadustega. Nietzsche on oma filosoofiast kõrgeima eluvormi, „üliinimese“, väljakristalliseerinud. Meie ülesandeks on nüüd mõlemad kujusid oma sisetmistes suhetes uurida.

Jõu kokkuhoiu printsiipi, mida meie eelpool sportlase eluviisis tundma õppisime, on Nietzsche peaaegu instinktiivselt kogu oma eluaja jälginud. Tervet „Ecce homo“ võib selle tõenduseks tuua. Selle põhimõtte hoolikaim tähelepanemine pa-

kub Nietzschele lõppematu viljakuse allika. Oma elust Baaselis, kus ta selle tarkuse vastu eksinud on, kurdab ta järgmiselt:

„Teatud enesemüürimise oskus kuulub vaimlise raskejalguse esimeste instinktiivsete tarkuste hulka. Minu Baaselis olemise ajal — täielik jõudude kuritarvidus ilma mõtlemata nende kulutamisele ja arendamisele — puudus see peenem iseisus, käskiva instinkti järelevalve.“

Raamatute raamatu „Zarathustra“ üle ütles ta „Ecce homo“: „Ei ole vist kunagi midagi nii suurest jõudude ülevoolavusest tehtud.“

Sportlane leiab jõu kokkuhoiu enesekasvatusega. Kuid ta ei tohi seda seisukorda inimliste, üldinimliste nõuete ja tarvete mahasurumisega saavutada. Tahe, isendi läbi vabanedes, nautides eesmärgi veetlevust, imeb endasse loomulikke jõude ja selgitab neid. Eesmärgi tervikluse ja selgusega kasvab tahe. Nii mõistab Nietzsche tahte vabadust.

„Tahte nõrkus: See on sarnadus, mis eksiteele viia võib, sest ei ole olemas üldse mingit tahet ja järelikult seega ka mitte ei tugevat ega nõrka tahet. Kalduvuste rohkus ja disregatsioon, nende süsteemi puudus resulteerib nõrga tahte, kuna nende koordineerimise ühe ainsama eelvalitsusel annab tugeva tahte; eelmisel juhul on tegemist raskuse puudumise ja ostsilleerimisega, järgmisel sihi selguse ja pretsisiooniga.“

Ajutist kõrvalekaldumist ja tegutsemist hoopis teiste asjadega, põhjendab Nietzsche kasvuseaduste ja nende tagajärgedega, mis sümboliseerivad tõusust ja mõõnas peegeldub.

„Töö ja viljakuse aegadele järgneb puhkeae. Lugemine kuulub mu puhkuse: järelikult sellesse, mis mind minust lahti teeb, mis mind võõrastesse teadustesse ja hingedesse laseb jalutama minna.“

Kunstnik räägib kunstilisest, pedagoog loomingulisest pausist. Sportlane otsib tänapäev veel ebakindlalt selle nähtuse lahendamist. Ta tunneb lahtust mängus või teistes tegutsemise vormides: Ta eneseväärtus leiab ka siin kättesaadavaid teid.

Eeltoodust tõuseb loogikult küsimus, kuidas annab ennast sel viisil kokkuhoitud jõud elus tunda. Suurendatud elujõu tunnus on põhjuseks uuele elusuhtumisele. Mitte kaugel unistuste ja soovide muinasmaal, vaid seal, kus elav tegevus toimub, seal on maailm tegudele himutsevale inimesele, seal peab ta enese jõudu katsetama. Sportlane tegutseb — oma kalduvusest, vabalt ja rõõmsalt.

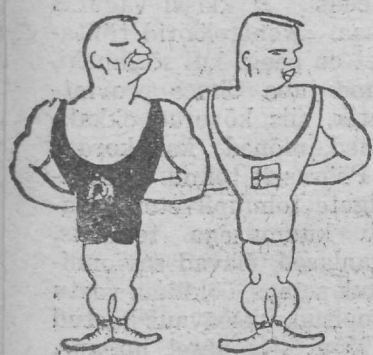
Kuulame Nietzschet:

„Kes osutuvad elus tugevaimateks? Rikkad terviselt, kes enamusele hädadest vastu jõuavad seista ja seepärast hädasid ka ei karda. — Inimesed, kes oma võimes kindlad on ja kes saavutatud jõudu teatud uhkusega esitavad.“

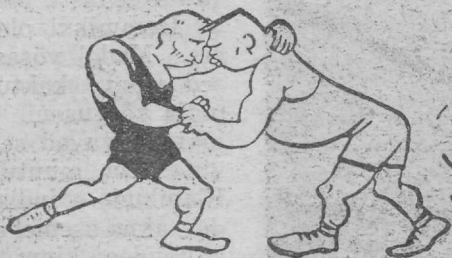
Sarnasele jõurikkusega varustatud inimesele ei tee elu mingid raskusi; ta ei lase ennast elu tugevaimatest löökidest maha lüüa. Täiuslik inimene on see, kes halbu päevi mitte ainult kanda ei suuda, vaid neid isegi armastama õpib. Nietzsche vormel inimese suuruseks on „amor fati“ (saatusearmastus). Inimestevahelises läbikäimises avaldub see seisukoht lakkamatus huumoris. Huumoriri-

Euroopa esivõistlused maadluses.

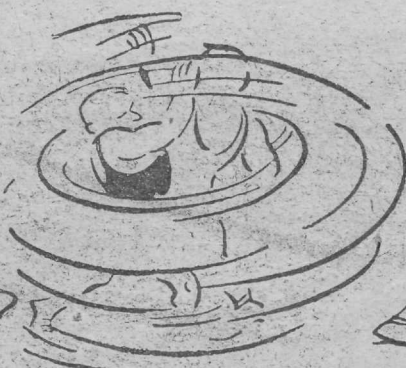
(1. lhk. järg.)

Esitlemisel.

5. minutil.

10. minutil.

20. minutil.

päev, mille üle meil praegu veel täielik selgus puudub, kuigi ta kuulsa ungarlase Keresztesi seejuures võitis, sai talle kuidagi saatuslikuks. Loo oleks olnud kindel euroopameister kui ta nõrka tschehhi põlks lasknud ennast õlgadele panna.

Tuleb uskuda, et maadlejad oma saavutatud loorberitele uinuma ei jää, vaid et Budapesti edu meie mehi veel suurema hooga kannustab Amsterdami olümpiaadi vastu valmistama, et seal juba veel otsustavamalt esimesele kohale pretendeerida. Ka teel Budapestist kodumaale, kus meie maadlejatel Tšehhoslovakkias, Austrias ja Saksamaal rida võistlusi, muu seas maavõistlus Tšehhoslovakkiaiga on ette nähtud, on neil võimalus korduvaid tõendusi oma heast vormist pakkuda.

Meie kaastööline kirjutab Budapesti võistluste kohta:

Rahvused on kõik hästi esitatud. Kõige viletsamad on Jugoslaavia ja Poola, kuigi viimase treeneriks omaaegne ilmakuulus Pytlasinski. Juba veidi paremad on Türgi, Hispaania, Prantsuse ja Itaalia. Pytlasinski on oma tehnika ja võtetega täiesti ajast maha jäänud. Treenerid on kaasas veel Türgil, Rootsil (Robert Oksa), Prantsusel, Eestil, Austrial ja Itaalia. Auhindadeks on pandud rahvustele, kes 1., 2. või 3. kohale tulevad, suured karikad. Igale kohale tulevale maadlejale on väga väärtuslikud auhinnad, näit. kulduurid, poakaalid jne.

Vastuvõtt Budapestis on väga sõbrailik. Elame hotell Imperiaalis, milles 600 numbrit. Sõidutati ja näidati linna vaatamisväärilisi kohti. Viidi meid ka Jürdö Gellerti supelsauna, mis ainuke sarnane maailmas. Ruumid palju kenamad kui meie Gloria Palace'il. Saunal on ka hotell ja suur saal, kus maadluskongresse peetakse.

Kohtunikud on kole häbematud, kui otsekoheselt öelda, peab mehe enne 2 ehk 3 korda maha panema, kui võit loetakse. Ka meie kohtunikud on nõrgad ja liialt hasardiis.

Meie peame tagasitules Prahas Tšehhoslovakkia — Eesti maavõistluse, mille kindlasti peame võitma.

Euroopa esivõistlused, mida peetakse Beketovi tsirkuses, avas Ungari liidu esimees Brüll. Tervitusi ütlesid inglane Longhurst ja hollandlane Linden. Eesti andis üle auaadressi. Hertzog Josefi tulekul võistlustele, langes see rahva suure aplausi osaliseks. Teda igatsetakse kuningaks. Ka ministreid viibis võistlusel. Rahvas näitab väga suurt poolehoidu Itaaliale ja

Türgile, olgugi et nende maadlejad viletsad. Ka eestlasi sümptatiseeritakse.

Esimene võistluspäev algas kärbeskaalu maadlustega (eelmisena näidatud võitja): Mayerhuber, Austria — Apruzzese, Prantsuse (mõl. viletsad); Pütsep, Eesti — Meyer, Saksa (lindenist 13.12); Gozzi, Itaalia — Hoffmann, Jugoslaavia (mõl. viletsad); Martinsen, Norra — Burham, Türgi (kenapaar, eriti türlkane); Magyar, Ungari — Östman, Rootsi.

Kergekaal: Blaszcza, Poola — Vidal, Hispaania (kukkus ise 1.40); Keresztes, Ungari — Seszta, Austria; Käpp, Eesti — Nord, Norra (lindenist 30 sek.); Kratochvil, Tšehhosl. — Seyfi, Türgi; Postini, Itaalia — Metzner, Jugoslaavia; Sperling, Saksa — Parisel, Prantsuse (5.25).

Keskkaal: Kusnets, Eesti — Bohm, Rootsi (tuuseldas maas kui kaltsu, enne kui murdis 12 min.); Jourlin, Prantsuse — Oppolzer, Austria (16 min.); Papp, Ungari — Hilmi, Türgi (murdis jõuga püstijalalt 0.45); Haala, Tšehhoslovakkia — Grbic, Jugoslaavia; Bräun, Saksa — Malossi, Austria.

Teine võistluspäev.

Sulgkaal: Rottenfluc, Prantsuse — Moutrisine, Türgi, 15.30; Schlanger, Austria — Egeberg, Norra; Ziolkovsky, Poola — Vojvodic, Jugoslav., 1.20; Väli, Eesti — Fleischmann, Austria (pani enne 3 korda maha kui loeti, väänas parteris ära); Steinig, Saksa — Pizzocaro, Itaalia; Karpati, Ungari — Hansson, Rootsi.

Poolraskekaal: Szabo, Tšehhosl. — Cerbian, Hispaania, 4.30; Loo, Eesti — Tayar, Türgi, 3.20 (kaelavõttest); Rieger, Saksa — Hansen, Taani; Sjöstedt, Rootsi — Ferenczy, Ungari; Bonassini, Itaalia — Galuszka, Poola.

Kärbeskaal: Pütsep, Eesti — Mayerhuber, Austria, 1.30 (kaelavõttega); Meyer, Saksa — Apruzzese, Prants., 6.00; Bozdech, Tšehhosl. — Hoffmann, Jugosl. (loobus); Gozzi, Itaalia — Meko, 0.40; Magyar, Ungari — Martinsen, Norra, 10.00 (pani jala taha); Burham, Türgi — Östman, Rootsi.

Raskekaal: Mehmed, Türgi — Dame, Prantsuse, 4.00; Richhoff, Rootsi — Müller, Saksa, 10.00; Urban, Tšehhosl. — Kren, Jugosl., 3.00; Bado, Ungari — Cienievsky, Poola, 3.00.

Kolmas võistluspäev.

Keskkaal: Bohm, Rootsi — Jourlin, Prants., 2.00; Kusnets, Eesti — Hilmi, Türgi, 7.30; Papp, Ungari — Haala, Tšehhosl., 10.00; Palkovits, Jugosl. — Malossi, Itaalia.

Sulgkaal: Egeberg, Norra — Mouhsin, Türgi; Schlanger, Austria — Rottenfluc, Prants.; Fleischmann, Tšehhosl. — Vojvodic, Jugosl.; Väli, Eesti — Ziolkovsky, Poola; Hansson, Rootsi — Pizzocaro, Itaalia; Karpati — Steinig, Saksa.

Poolraskekaal: Szabo, Tšehhosl. — Tayar, Türgi; Rieger, Saksa — Loo, Eesti; Sjöstedt, Rootsi — Hansen, Taani; Ferenczy, Ungari — Bonassini, Itaalia.

Raskekaal: Müller, Saksa — Mehmed, Türgi; Richhoff, Rootsi — Dame, Prantsuse; Bado, Ungari — Kren, Jugosl.; Urban, Tšehhosl. — Cienievsky, Poola, 4.00.

Kärbeskaal: Meyer, Saksa — Mayerhuber, Austria, 3.00; Gozzi, Itaalia — Pütsep, Eesti; Magyar, Ungari — Bozdech, Tšehhosl.; Martinsen, Norra — Östman, Rootsi, 16.00.

Kergekaal: Pettersson, Rootsi — Parisel, Prants.; Käpp, Eesti — Blaszcza, Poola, 15.00; Keresztes, Ungari — Kratochvil, Tšehhosl.; Nord, Norra — Postini, Itaalia, 10.00.

Keskkaal: Bräun, Saksa — Bohm, Rootsi, 2.00; Papp, Ungari — Kusnets, Eesti, Haala, Tšehhosl. — Jourlin, Prants.

Sama päeva õhtustel võistlustel saavutati:

Sulgkaal: Egeberg, Norra — Rottenfluc, Prants., 1.20; Schlanger, Austria — Ziolkovsky, Poola, 5.00; Fleischmann, Tšehhosl. — Steinig, Saksa, 0.45; Väli, Eesti — Hansson, Rootsi (suur paremus).

Poolraskekaal: Szabo, Tšehhosl. — Galuszka, Poola, 15.00; Loo, Eesti — Sjöstedt, Rootsi, 15.00 (puusaheide); Rieger, Saksa — Ferenczy, Ungari.

Raskekaal: Urban, Tšehhosl. — Müller, Saksa, 8.00; Richhoff, Rootsi — Mehmed, Türgi, 13.00.

Kärbeskaal: Pütsep, Eesti — Bozdech, Tšehhosl.; Martinsen, Norra — Meyer, Saksa; Gozzi, Itaalia — Magyar, Ungari.

Kergekaal: Käpp, Eesti — Keresztes, Ungari; Sperling, Saksa — Peterson, Rootsi; Nord, Norra — Kratochvil, Tšehhosl. 19.00.

Eestlased R. Saulmann, O. Käpp ja N. Kursmann Ungari scharshis.

Lennukil üle Kordiljeeride.

Kiri Boliiviast.

La Pazi maastik „Charcos'il.“ nähtuna.

Eesti jääpalli meistermängija H. Stunde, kes praegu Boliivias lenduriks, kirjutab E. Spordilehe toimetajale muu seas järgmist:

Olen praegu Lloyd Aereo Bolivianoa teenistuses ning tutvunen siinse maastikuga. Siin peab lendamisel ilma kaartita läbi ajama, sest need mis olemas, on puha valed ja nii puudulikud, et nende järgi võid päris kindel olla mägedes (Kordiljeerides) ära eksimises. Lendurid teevad siin iseendile kaarte, mida iga lennu ajal täiendavad. Vahel võetakse ka reise muuladel indiaanlaste saatel maad mööda ette, varustades ennast laskeriistade ja söögikraamiga, et maakaarte täiendada. Elle läks üks sarnane seltskond Cochabambast Santa Cruzi poole teele.

Minu esimene lend oli 7. oktoobril Lloyd direktoriga. Eelmisel päeval olin hilja õhtuni lennuväljal ja seadsin lennuki korda. Lasin poissa puhastada, kütte- ja määrdeainetega varustada oma „Charcas'i“ — 300 h. j. Junkersi. Järgmisel hommikul tuleb kell 1/27 mulle Buick järele ja viib mind lennuplatsile, kus kolm lennukit seisab. Ühel seisab teekond ees La Pazi, teisel Santa Cruzi. Cochabamba on 2.500 mtr. merepinnast kõrgemal, Sta Cruz 400 ja La Paz 4000 mtr.

Kell 8 tõuseme õhku. Oleme soojalt riides. Cochabamba on orus, ning tuleb pool tundi keerutada kõrguse saavutamiseks, muidu ei pääse orust välja. Tõuseme kuni 5500 meetrini, siis saab juba kurssi võtta. Kõik on pilves, läbi üksikute pilveaukude paistavad mäekünkad. Pilvedest üle ulatavad üksikud mäetipud, mis lumega kaetud. Kuns on WNW, pilved lähevad alt tihedamaks ja poole tunni pärast täiesti kinni. Külma on päris korralik. Tuleb imelik tunne — kui nüüd peaks millegipärast laskuma, siis on sul põmm! kohe määrd lahkest vastas.

Vähe aja pärast lähevad pilved õredamaks ja kaovad siis hoopis. Maastik puha mägederägastik, üksikud ütid, kus laamade karjased elutsevad, siin-seal muulade karavanid ja kuivanud jõeuurded. Siis mäelagendik, millel kaartil kaks olematut linna märgitud. Ilus on mägedes lennata.

Sõrmedel on päris külm. Minu kaaslane tahab ülesvõtteid teha, saan niikauaks tema suure soojad kindad enese kätte, mis ka mõju avaldamata ei jäta. Näitab mulle, kus tahab üles võtta, teen kõik-sugu kõverusi, et talle päike soodsalt paistaks. Vaatan kella — pealinn peaks juba näha olema. Hakkab paistma suur järv —

Titicaca ja siis ka sügavas orus La Paz. Teeme kaks suurt spiraali linna kohal ja maandume kell 10.35 sõjaväe lennuväljal. Rohke esitlemine Lloyd'i juhatusliikmetega, sõjaväe lennuülemusega jne. Lennukeid tuleb La Pazi harva.

Sõidame varsti coronelli (koloneli) autos linna, sõdurid hoolitsevad lennuki eest. La Paz on 130.000 elanikuga linnake, kuni 45 kraadini järskude tänavatega. Autosid 1000 ümber — domineerivad suuremalt osalt Buickid ja Studebakerid Lõuna-Ameerikas. Tramm kitsarööpline, voorimehi pole. Jalutan ringi. Majad ilusad, palju kirikuid. Kehvust palju. Saapapuhastajaid maailm, tahavad vägisi jalad alt ära kiskuda — kas lase puhastada ehk ennast pikali tirida.

Istun kusagile parki pingile, tunnen rõõmu päikse ja preilide üle, kes mööda jalutavad — muidugi kõik poisipeades. Kleidid lühikesed nagu Tallinnaski, ainult näo värv teine, kui puuderdav, omandab näo värv sinaka läike. Istun ja mõtlen vana Tallinna peale. Korraga tuleb keegi noormees, tšehkiraamat käes, seletab midagi pikalt ja laialt. Saan aru, et jutt on 4 pesot. Mõtlen, et loteriipiletitega tegemist ja saadan mehe kuradile. Minu kõrval pingil istub tüüp, kes saksakeeles seletab, et lugu seisvat ühes maksus, mis valitsuse poolt määratud ja teede parandamiseks läheb. Puiklen vastu, Cochabambas olles maksin, tuln vaid ja lähen jälle, pealegi mul kummitallad — teid suuremat ei riku. Purelesin veel, siis läks minema.

Tagasi lendan La Pazist üle Oruro. Eks siis kirjutun jälle. Terviseid kõigile tuttavatele, kuid mitte liig palju, muidu arstid ei teeni.

H. Stunde.

P. S. Seate kodus muidugi jääpalli-kaikaid ja sääreluid talveks korda.

Kui eeltoodud kiri juba laotud, saabus veel teine kiri H. Stundelt, mis küll varema kuupäevaga dateeritud ja Cochabambast posti pandud. Selles on algul juttu veel Buenos Airesist, kus H. S. mäletavasti elektrimontöörina ametis oli. Buenos Airesist sõitis ta välja 27. augustil. Kirjutab:

Rong kihutab päris ameerikalikult, seinad aina vabisevad. Maastik — lagendik, pampas, rohumeri. Praegu ei ole rohi kõrge, kuid suvel kaob tase ratsanik hobusel ära. Hiigla loomakarjad traataedades, karjased — couchod kihutavad ringi. Siin-seal loomade raiped, mille kallal hiiglaparved raisakulle. Lõunamaalik kott-pimedus tuleb järsku. Siin-seal vilguvad

tuled — kaitsvad öökülma vastu. Vagunis pole viga, kütetoru on sees, ainult akende vahelt puhub tolmu. 5 tunni pärast jõuame Rosariosse, suuruse poolest teine linn Argentiinas, La Plata kaldal. Varsti kihutame edasi. 2. klassi vagunis pikalisirutada ei saa. Kontrollöörid tülitavad sagedasti, pilet on peagi kui sõelapõhi.

Hommikul oleme juba Chaco provintsis. Madal võsastik, siis kõverad okkalised puud, kaktused, mõned kahekordse maja kõrguseni. Pööraselt tolmu. Ratsanikud liiguvad selgete tolmupilvetena. Savine maa, muutub kuumusega tolmuks. Elanikud — indiaanlased, elavad savionnides, akna asemel auk seinas, öökülma vastu kaltsudega kinni topitud, ukseavaus kaetud rippuva matiga. Mõni kits, eesel, hobune, paar siga, koerad, kukk ja kanad. Sellest provintsist pakutakse maad sisserändajatele.

Rongis istuvad indiaanlased poncho'des, mis tähendab harilikku villast, õige kirjut tekki, auguga keskel, millest pea läbi torgatud. Pidavat kaitsma nii päikse kõrvetuse, kui vihma ja ka külma vastu. Indiaanlased kõrvetavad maisilehtedesse keeratud suitsu. Proovin ka. Ei või kaevata. Vingu on maailm, parem vist kui mõni „Kõmm kukla“.

Peale lõunat muutub maastik sõbralikumaks. Suured maisipõllud, suhkrupilli-roog. Elamud nägusamad, rahvas jõukam. Provintis Tucuman. Enne samanimelist linna hulk vabrikuid, valmistatakse suhkrut ja piiritust. Kui linna jõuame, hakkab pimedaks minema. Kena 45.000 bürgli pesake. Suur spordiväli, aerodroom spordilennukite jaoks, kus pea iga päev lõbulennud. Argentiinas tehakse viimasel ajal lennuasjandusega väga palju tegemist, pea igal linnakesel on oma aeroklubi ja lennuväli.

Tucumanis tuli rongi vahetada. Sõit F. C. C A's (Ferro Carril Central Argentina) oli läbi, teiselpool platvormi istusin — Estadosse — riigiraudtee vagunisse. See on ainsam riigiraudtee Argentiinas, teised kõik on välismaalaste käes. Raudtee on kitsarööpline, kuid laiem Tallinna suslast. Rong koosneb ainult mõnest vagunist, sest tuleb mägedesse — Los Andes, Kordiljeeride järk, ronida. Üks terve kamp mustlasi, ligi 50 inimest, sõitsid minuga ühes Boliiviasse. Raudteevalitsusel olid mitmed kaebtused juba, et kui mustlased vagunis, siis kaob ikka kellelgi midagi ära. Seda silmas pidades asetatakse mustlasi eraldatuna muust rahvast. Nähtavasti ei saadud seekord kõiki ühte vaguni tuupida ja neli neist tulid ka meie juure.

Vedur ähib märke ronides ja jääb korraga seisma. Lehm sööb keset teed rohtu ega hooli mingitest viledest. Kontroll käib imesagedasti. Jäneseid pidi olema, kuid ei saadud kätte. Mustlastel käivad piletid edasi-tagasi pingi alt ja pealt. Nii kestis see kass-hiire mäng võrdlemisi kaua, kuni viimaks kaks ikka lõksu langesid ja mehekesi viiekordset sõiduhinda á 123 pesot (19.000 Emk.) maksma pandi. Mehed jäid longu, kuid maksid rahad ära. Peale minu oli vagunis veel üks valge. Loen oma hispaaniakeele sõnaraamatut. Seal tuleb üks mustlane minu pingi peale. Ütlen talle küll, et käi kus kurat, kuid ei pane eestikeelt tähele. Küsib, kuhu sõidan. Vastan „no komprendi“. Mees hakkab viletsat venekeelt tönkama. Küsin, mis sa hull tahad. Seletab, et nad on Serbia mustlased ning rändavad juba viis aastat mööda L.-Ameerikat. Oletab, et mul on palju raha ja

Pallihooaja ahervartel.

Maavõistlused.

Õnnis Augustus lausus juba, et rahu on kõige liikumise lõpusiht. Praegu seisame hooaja ahervartel, oleme saavutanud rahu ja võime ütelda, et hooaeg oli küllalt elav ja võimaldab haigutamise vast alles nüüd, mil lõdvenenud liikumise pinevus. Kuigi kõik olevat ringijooks ja ei sündivat midagi uut päikese all, saavutasime hooajal mõndagi, mis vast selle ringi läbikäimatu osana näib esmakordsena. Kevadel stardist lahtiminekul paistis, et hooaeg toob järjest head heale otsa. Tundus, nagu oleks hankinud abonemendi edu. Moodsa lugeja aega ei tohi koormata ega viita tooresmaterjali liigse trükkimisega, millepärast saavutuste siugleva rea enda juures peatume mõõdukalt.

Hooajal pidasime viis maavõistlust. Need on meie pallipublikule suursündmused par excellence, mis pingutavad igat, kel on pisutki pallinärvi. Hooaja algul pühitsesime staadionil oma esimese võidu, mis ei olnud üksi meie suurim võit Läti üle, vaid ka suurim võit, mida rahvas valgesärkidelt oma kodumaal näinud. Peale rahvusmeeskonna head esinemist nelipühil Helsingi pallinädalal läks asi Läti vastu kõlarikas crescendos ja sealt edasi sempre fortissimo. Eesti paremus Läti üle on ilmne, kuigi maavõistluse resultaadid põlgliku asjalikkusega osutavad tasakaalu. Meie heaks kõneleb see, et Eesti ei ole oma pinnal Lätile seni kaotanud ühtki korda ja Tallinna-Riia linnavõistlustel, mis tegelikult kaalult olnud väga lähedased maavõistlustele, seisab Tallinn (s. t. Eesti) ees 4 võiduga, 1 kaotuse ja 2 viigi vastu!

Läti järele tuli retk Rootsi, mille mälestuste sissejuhatamisel ei saa märkimata jätta toredat sõitu merel, mille vesi oli sinine kui hektograafi tint. Norrköpingi maavõistluse teise poolaja partii oli rahvusmeeskonna kõige tugevam tänavuste maavõistluste omadest. Sellele lähedale, kuid ainult austusväärilisesse lähedusse ulatub TJK väljal peetud Eesti-Soome maavõistluse esimene half-time. Tasa virguva sisemise värinaga võib Norrköpingi matschi kohta kinnitada, et peale selle, kui esimesel poolajal marulise mängu juures Rootsi juhtis 2:0 ja teisel poolajal Eesti tempo juure jõudis jääda ja saavutas vastuvära, oli tulemata jäänud viik vaid õne küsimus.

Imelisel kombel omas rahvusmeeskond tänava erilist suurt võitlusvaimu, kui võrrelda seda üksikute klubide omadega, mis varematal aastatel olnud mäekõrgelt üle rahvusmeeskonna „las' minna, kuidas läheb“. Klubi meeskondade nõrk konditsioon puhus Soome-Eesti ees jälle rohkeid tuult pessimistide lõotsadesse. Kriitikute hinnang kiuste sellele pessimismile oli: Eesti on favoriit, kuid Soome võib võimsalt üllatada. Selle prognoosi õiguslikkus tõendus Eesti paremus suhtes etteheite-tult, mille juures Soome üllatusvõime hindamine „hõlpsale“ osutus kuuluvaks küllaliskuste hulka. Kolmest võidust ja ühest viigist, mida Eesti Soome vastu viie aastaga saavutanud, ei ole ükski varem olnud nii võiduselge, kui tänavune. Võit 2:1 oli napp ja ei ole väravaarvuliselt meie rekordvõit Soome üle, kuid oma maneerilt oli ta first class. Vast selle võiduga saavutasime omale de jure Soomelt, kes seda

Hooaja sündmusi linnulennult.

meile andma olnud just kõige visam meie naabritest.

Võidule Soome üle järgnes retk Kaunasesse, millel eelkõige ei puudunud liigutuse noblessi. Aja intervall mõlema maavõistluse vahel oli minimaalne — vaid kolm päeva ja olime täisaurul Balti meistri tiitli poole. Leedu oli meile sellel veel ainsam järelejäänud takistus. Kaunasesse saadeti mingi B ja A garnituuri mikstuur, mida meie Rootsi definitsiooni nende meeskondade kvaliteedi kohta tarvitades võime rahulikult nimetada oma C meeskonnaks. Kaunases ei leidnud meeskond Vitautise mäel ennast kuigi hästi ja esimene poolaeg, mis viis küll meid juhtimisele 1:0, oli väljanägemiselt kõige närusem meie viie maavõistluse kümnest poolajast. Palju aastaid oleme kirunud ja sajatanud kogu südame sapiga, kuidas teistel rohkelt on vedanud ja meie need vaesed ja kaastundmust nuruvad „moraalsed võitjad“ oleme. Nüüd, kus me ise oleme saanud pisut jalgu alla ajada, võisime veenduda, et mitte ükski julge pealehakkamine ei ole pool võitu, vaid ka parema päralt on õnn. Neli aastat ei olnud meie rahvusmeeskond enam näinud sarnast võiduskoori, kui tänavune 5:0 Leedu üle. See oli 1923. a. suurvõidu

hõlbus kordamine, mille juures leedulasi hävitas enam meie julgus ja kuulsus, kui tegelik füüsiline võime.

Meie maavõistluste seitse varematal aastat ei ole näinud sarnast hiilgavat saavutuste rida, kui see oli tänavuse nelja maavõistlusega. See on Eesti meeskonna ainulaadne saavutus — võita ühel hooajal kõik kolm naabrit: Soome, Läti ja Leedu. Oli üle trumbatud kõik senine ja oli parim aeg jääda nautima nende võitude talvekindlust. Siis tuli see üldinimlikkus, olgu see nimetatud idealismiks või mõneks rämpssumaks, mis lõputulemust ei muuda. Väga vähe on neid üksikuid, kes tunnevad piiri võime ja õne määrale ja oskavad tagasi tõmbuda saavutuste kulminatsioonil. Suur enamus katsetab õne edasi õnnetuseni, sarnasena meie palliliidule tema n. n. „suurpoliitikaga“.

Nii see siis jõudis — uskumatu lüüasaamine Lätilt, millega kviteeriti meie kevadine võit kõige täpsemalt. Täna tuli ainult, et ei arvestatud protsente. Võrrelduna oli sügisene kaotus umbes samane, kui üks tip-top dandy kaotab mitte üksi monokli, vaid ka silma schampanjeri pudeli eksplosiooni tõttu!

Muidugi ei ole halba ilma heata ja sel-

Nietzsche ja sport.

(2. lhk. järg.)

kas sportlane on meie sõber. Huumor loob tugeva, kõigutamatu hinge. Ta võiks praegusest veel tugevamini meie sportlastes avalduda.

Sportlane on teguimene. Kui meie „Zarathustrat“ loeme, pörkame pea igas peatükis kokku sõnaga „looming“. Loomine iseeneses, teistes, püsivate, pehastunud väärtuste purustamise ja ümberhindamisega, kõlab igalpool tooniandva helina. Looja peab aga ennast elutormides maksma panema, relvastuma t ü s e d u s e g a. Enesekasvatuse kool on ta tugevaks teinud, ja eesmärgi jälgimine teeb ta tugevaks teiste vastu. „Ja kui teie tugevus ei suuda särada, lahutada ja lõigata: kuidas suudate teie siis kord minuga seltsis luua.“

Takistuste najal kasvab sportlase elutunne. See omandus saab talle teatavaks vast siis, kui ta teda peab hädaohu läbi kaalule panema. Nii otsib ja armastab ta hädaohu, et seda julguse ja vahvusega võita. Nende omaduste pärast annab Nietzsche inimestele kõik teised nõrkused andeks; seepärast armastab ta sõdurit ja ülistab sõda. „Sest uskuge mind — saladus, oma olemisest suurimat viljakust ja suurimat mõnu lõigata, on: kardetavalt elada.“ Ja sõjarahvale ütleb Zarathustra:

„Ma ei kutsu teid mitte tööle, vaid võitlusele, ma ei kutsu teid mitte rahule, vaid võidule. Sõda ja vahvus on palju enam suuri asju teinud kui ligemisearmastus.“ — Vahvus ei ole mitte iseväärtus, mida omatakse või mitte, vaid ta on tihedas ühenduses inimese üldjõuga. Mida parem on meie jõuline seisukord, seda tugevam on püüe hädaohu ületada. Kehalis-vaimlis-hingelise paranemisega teraynevad meie meeled, millele isaks kindlas hädaohunäitavate jõudude ja nende tõrjumise hinnangus edu avadub.

Mainitud omadused näitavad, et sportlane, kui sportliku aja juhtiv tüüp, ainult neid andeid ja omadusi arendab, mil tema maailmas tähtsust on. Seni seisid kõik käsitlused tuhandeaastaste hea ja kurja vaatepunktide hinnangu all. Sportlane muudab ümber moraali, mis teadvuse avaldustes seni ümberlukkamatuna seisis; et mitte liig ürgjõuliseks näida, annab ta oma käsitlustele uue tagapõhja. Ta nimetab oma teadvuse vastutustundeks. Ei aita veel, kui ligemisearmastuse käsk midagi sunnib, vaid on tarvis, et ta võime teda selleks kohustaks. „Vastutustunde privileegiumi uhke teadmine, haruldase vabaduse tundmine, võim üle enese ja oma saatuse, on temas kuni suurima sügavuseni tunginud ja instinktiks saanud. Kuidas hüüab ta seda? See suveräänne inimene hüüab seda oma teadvuseks.“

Tihedalt seotud vastutustundega on omade ja võõraste käsitluste õiglaseks kaalujaks: õiglustunne. Sportlikus elus on see omadus väga väljaarenenud. Võistluses igale samat õigust anda, mitte mingid eelistusi pakkuda, see on „fair“.

Nietzsche „üliinimene“ on juhina eeskujulik. Kas suudab sportlase kõrgeim tüüp temaga sammu pidada? Nimetatud omadused pakuvad talle soodustusi, ta tunneb ennast igalpool mehisenä. Veel enam: ta mõjutab enese ümbrust tooniandvalt. Ta avaldab oma omadusi seeläbi,

et ta jõu mõõtu tunneb ja sellega ettevaatlikult ümber käib. Isendi väljaarenevus seab ta eeskujuks: ta hakkab käsutama. Nietzsche härrasinimene on Darwini valikuseaduse tulemus: et nimelt ikka tugevam, tusedam hõlpsamini elust läbi lööb. Ja nüüd tulevad tas valmimise moodsil uued õigused maksvusele. Suurinimese kuu on ainult sellele kättesaadav, kes inimesena, kunstnikuna või kasvatajana viimistletud on. Ta tungib üksiklasena esile ja kaotab sideme seltskonnaga, kes teda ei mõista. Juhtinimeses eneses ei tohi võõrdumus seltskonnast aset leida; spordielu juht peab suutma massist läbitungida tahta massi enese pärast, kes temas siis oma eeskujuna näeb. Selle „kuidas“ huvitab nüüd meid.

Kui see mina-tunde muutumine sunnib tundeist teiste vastu, siis läheneme meie sotsialismi ideele; see nõuab enese soovide ja eesmärkide ohverdamisest üldsuse kasuks. See ei ole ei Nietzsche filosoofia ega sportliku mõtte aluseks. Nietzsche järele räägib see vastu elu bioloogilisele tähendusele. Iga elu püüab oma jõude enesele hoida. Nietzsche vormel eluks on „Tahe võimule“. Spordiliikumises on viimased aastakümned tunduvat mõju avaldanud mina-tunde arenemisele. Harilikus kutseelus, kus inimene automaatselt töötav suur ilma isikliku noodita on, saavutust inimlikkudest, üldinimlikkudest põhjustest ei tunnustata, püüab inimene oma tarvidust enesemaksmapanemise järele rahuldada. „Mina“ pühitseb seal oma kaunimaid triumfe. Sportlase enesetunne areneb sel määral kui ta mõju inimestele ja asjadele kasvab. „Egoism“, ütleb Nietzsche, „kuulub õilsa hinge olemisse, ma mõtlen seda vankumatut usku, et ühele olevusele, nagu meie, teised olevused looduse poolt peavad alamateks olema ja temale endid ohverdama.“ Sarnane egoism kuulub kunstniku — iseloomudele.

Kuidas nüüd seda sissepoolepöördud vaatekohta väljapoole suunduva kasvatus-tööga liita? Eesmärk pühendab abinõu. Peidetakse ennast, salatakse, seatakse võrdseks, et teiste usaldust võita, ta üleolekust räägitakse kui juhtumusest, kunagi mitte kui enesekasvatusest ja enesedistsipliinist; ollakse „primus inter pares“, kusjuures sarnadust enam rõhutatatakse: kuni astmele jõutakse, kus inimene pärvuse, kasvatus ja ümbruse tõttu enese leiab. Siis peab enese lassot heitma nii, et keegi ta silmuseid ei märka. Aste astmelt ronitakse nüüd ülespoole, taipamatuid vange kaasa kiskudes enese eeskujuga, kuni väljapaistvamad oma jõudu märgates ise eralduvad. Peab enese tervet jõudu välja panema, et ennast maksma panna. Võidukires teistega kasvamisega virgutatuna, kasutatakse seisumoment oma isenduse viimistluseks. Kroonimise leiab Nietzsche filosoofia „minast“ — armastuses teiste vastu. Kui ma armastusest teiste vastu midagi teen, kasvab mu kuu teiste silmis ja nende tunnete vastukaja meelitab mu „minat“. „Mina“ nälg ei saa kunagi vaigistada; selles leiab Nietzsche lahenduse arenemis-mõttele. „Peab soovima enam tahta, kui meil on, et millekski enam saada. Nii kõlab õpetus, mis kõigele, mis elab, elu ene-

J. Hargel,

Pariisi moetantsu õpetajate ühingu tegevliige.

Moetantsude õpetus

Pariisi viimase stiili järele.

„Kesk-klubis“ Mundi t. № 3, telef. 32-49.

Uute gruppide algus reedel, 11. nov. ja esmaspäeval, 14. nov. kell 7 õhtul.

Ülesanda igal õhtul 6—8.

se läbi jütlustatakse. Arenemise moraal: Tahta ja enam soovida tahta, juurekasv on sõnaga elu ise.“

Edasiviiv arenemisjõon ei tuge mitte ainult õnnelikult sattuvatel elujuhustel; traagiline konflikt on samuti tarvilik „mina“ saamiseks.

Meie tunneme, et sport ja tema läbi teostuv inimeste ümberkujundamine Nietzsche mõttele meid on lähedale viinud. Sportliku aastasaja uus inimene sirutab vaid aegamööda enese katsesarved üle oma ala piiri kunsti ja literatuuri, ja viib seal läbi oma stiili. Ta valib oma kõneks sõnu, mis loomulikult kõlavad, ta asendab ebaelulised ettekujutused, mis ta usaldusest elu ja looduse vastu kaugel asuvad, elulistega; ta on oma stiilis piirduv, lihtne ja tabav; „ta kõne on kui paenduv mõök ja käest kuni sõrmeotsteni tunneb ta väriseva, ülivaheda tera kardetavat õne, mis hammustada, sisiseda, lõigata tahab!“ Kujutav kunst seob jälle eeskujuks antiikilma, inimkeha kauniduse harrastamine uuendatakse. Muusika peab leidma uusi toonide kooskõlasid, mis vähem kannavad, kuid keha liigutustevoolu edasi annavad. Tänapäeva meeleolumuusika on vast selle eelkäija. Vast on aga kogu see tulevikupilt — unistus? Vast on, sportliku sajandi“ tähendus eksikombel inimlikust arenemisest välja kistud? Siis on aga kogu sport oma eeltoodud, kaugeleulatavas tähenduses — bluff, mille vaid mood esile kutsunud, ja ta kõrgeim tüüp — seebimull. Tugevad soovid aitavad alati kaasa ettekujutusi tõena võtma.

O.-ü. „ESTO“

Tallinn, Pikk tän. 47,

Telefon 10-02.

Soovitab kõiksugu spordiabinõusid parimatest kodu- ja väljamaa tehastest.

Ladus suuremal arvul spordikirjandust.

Pallihooaja hinnang.

(5 lhk. järg)

lest tuleb lohutust otsida ka nimetatud eksploosioonile. Meie tänavune seis oli enne viimast Riia lahingut sarnane, et suure liialduseta võisime endid pidada tugevamaks meeskonnaks Balti rannikul, kellel ümbruskonnas ei olegi enam „väärilist vastast“. Amsterdami oleks mindud kahtlusega, kas maailmas üldse leidub meeskonda, kes seisab Balti meister Eestist lahedal ees 3:0 võrra. Sarnasel konjunktuuril oleks võinud kukkumine kujuneda veel rängemaks, kui see nüüd oli.

Vaatamata Läti saunale on meie tänavune maavõistluste bilanss siiski aktiivne: 3 võitu kahe kaotusega, värvavate vahekorraga 13:9. Erilist tähelepanu vääriavad need 13 väravat, mis tähendavad värvavate rekordi. Varemalt on meie meeskonna vooruseks olnud sitke ja raskelt löödav kaitse, kuna edurivist on juttu tehtud sosal. Palju teisiti ei ole lugu olnud ka meie jalgpalli parematel aastatel, milleks 1925 ja 1926. Neil aastatel löödi iga maavõistluse kohta keskmiselt 1,25 ja 1,2 väravat, tänavu aga 2,6!

Asudes meeste poolt hooajal näidatud võimete vaatlemisele, on meil praegu tarvitada aegumise paremus, mis eeldab suuremat võimalikku objektiivsust, kui hooaja pöörises. Täiesti loomulik on, et praeguselgi avaldusel osa arvamisi võivad paljudele näida mitte küllalt õiglastena, mis siiski ei vähenda nende avaldamise julgust. Eesti parem „11“ hooajal, keda vabalt nimetame Balti meistriks ka praegu, on järgmiste nimedega: Tipner; Liivar-Einmann; Reinfeldt-Piperall-Kaljot; Paal-Pihlak-Ellmann-Joll-Brenner. See meeskond, esinenud täpselt samases kompositsioonis Rootsi ja Soome vastu, kinnitas neil matschidel oma võimet, mille ees on respekti igal rahvusvahelise klassi meeskonnal. Üliselgelt on Tipner ja Einmann Eesti esimesed mehed omal kohadel, kellele au pair kõrvale panna ei ole ühtki lähedalt väärilist. Liivar võib paista Eesti teise backina üllatusena, kuid ei saa unustada suuri partiisid, mille Einmann kaasas oli hälfina ja neil oli Liivar esimene back. Praegu ei ole Liivar kaugegaltki mees minevikust, vaid palju enam ikkagi comingman. Eesti esimene half on praegu Reinfeldt, kuigi Spordi treener Mally oma lahkumisel ennustas, et selleks saavat tulevikus praegune meistermeeskonna Spordi noor half Mägi. Half nr. 2 on Kaljot ja nr. 3 tänavuse hooaja suurema üllatusena esile kerkinud Piperall. Ta on ka vast tuleval aastal Eesti ainsam tsentrhalf kõlbulikuma rahvusvahelise mõõduga.

Kui nüüd hooaja lõpul järjestame forwardite paremust, siis valmistame oma reaga kindlasti üllatust. Nr. 1 on Eduard Ellmann, kes ka Eesti kõigi aegade parim tsentrforward. Mehe voorused ja pahed on küllalt tuntud. Nr. 2 on — H. Paal ja selle järele on muidugi selge, et nr. 3 saab olla ainult Arnold Pihlak. Number kolmanda loomulikud andmed on selle juures kaugegalt üle number teise omade. Vaatajatele on olnud kindlalt selge, et Pihlaka kiirus, löök ja jõulikkus nende tippudes ületavad Paali vastavad maksimumid. Vaatamata sellele väärib Paal parema mängija tiitli. Pihlaka jõuküllus ja selle paiguti priiskav tarvitamine on olnud otstarbekohatu ja paiguti üleliigne sihi otsekohe semal taotlemisel. Paal näib oma täna-

vuse hooaja vormis endasse olevat kokku võtnud kõik varemaste aastate kogemused ja ta on mängija, kes praegu peaaegu absoluutselt midagi ei tee ilma eesmärgita. Ta võitlusviis on: lähem ja võimalikult lihtsam tee eesmärgile ja otsekohest, edu andvat teed tarvitatakse enamikus vaid kindla eesmärgi olemasolul. Paremaärena on ta tänavu näidanud täiesti ratsionaalset mängu, kus ei ole purskeid, vaid kõik on sihiteadlik. Paal on praegu Eesti ökonoomsema mänguga forward. Selle juures ei ole ta täitnud üksi tiivamehe, s. t. oma otsekohest ülesannet, vaid on saavutanud ka väljapaistvaid väravaid.

Kuigi Eesti edurivi saavutus tänavu on olnud rekordiline, peaks see tulevastel aastatel tõusma veel enam. Meie edurivi mäng on seni olnud tihti ennast ohverdavam ja sellega laiali valgavam kui tavallik. Tuleb üksi mõelda, millist tööd meie forwardid, nimetatud eelkõige Ellmann, on teinud kaitsmise alal ja palli hankimisel edurivile. Selle selgitamiseks võib tuua Kalevi forwardiliini, kes on kõige pidusam meie klubi meeskondade edurividest. Sellele tsentris või vastase värava ees palli ootamisele on tihti põhjennudki Kalevi pommresultaadid. Forwardid on hoidnud endid neis mängudes ainult värvavate saavutamise spurdile. See kaitse kulul kokku hoitud forwardite

Juhtumusi L.-Ameerikas.

4. lhk järg.)

pakub mulle õunapunne müüa. Saatsin ta põrgu. Siis hakkas kulduuri müütama. Vastasin, et minu kodumaal müüakse neid toobiviisi. Kaubast ei saa asja. Hakkab selle järele mu reisipakke silmitsema. Peab valvel olema!

Kella 6 ajal hommikul tulevad indiaanlased vagunisse. Need ei salli mustlasi ja kupatavad viimased minema. Kell 8 jõuab rong Jujuy alevisse, vilu, 2800 mtr. merepinnast kõrgemal. Kell 10 läheb rong edasi — nüüd otse piirini. Mustlased jälle kohal ja sõeluvad ringi, revolvrivid panchode all, eht röövlid.

Sõit läheb ikka ülespoole. Maastik väga kurb. Rong poeb mööda mäekülgi, sügavad kuristikud, hiiglakaljud. Taimestikust ainult kõva rohi ja kaktused, kohati indiaanlaste savionnid. Lõuna paiku jääb rong ühte orgu peatuma ja poolitatakse. Viiakse jäokaupa hammasteed mööda üles, kus jälle ühendatakse. Kell 8 õhtul jõuame La Quiaca'sse, mis Argentiina piirijaam, 4600 mtr. merepinnast kõrgemal. Kõttpine, külm paneb värisema. Rong läheb alles hommikul kell 7 edasi. Saan voodi hotell „Paris'is“ 1½ peso eest. Harilik kõrts, suitsu, lärmi.

Kell 7 liigume edasi. 1½ km. järele oleme Boliivia piiril Villasonis. Seltsib venelane, kes Bueno Airesist saadik jäneist sõidab, ilma paberiteta. Tahab läbi Boliivia Peru'sse minna ja sealt USA'sse katsuma.

Taimestikku pole mäetasandikul pea sugugi enam. Siis laskume nii järske oru põhja, et kartus võib kerkida kummuliminekuks. Rongiteenijad jooksevad mööda katuseid, askeldavad piduritega. Venelast aetakse taga, peidab enese mustlaste vagunisse. Ka indiaanlased sõidavad pinkide all jäneist. Varsti on venelane jälle minu juures. Vahepeal lähevad mustlased

värskus on põhjendanud Kalevi täispanga mängu.

Praegu valitseb hooaja lõpetamise järele rahu, kuid seda ei saa olla kauaks. Hooaja lõppugi kaasa arvates väärib valgesärkide meeskond kindlalt saatmist uuele suurele tuleproovile. Valmistus sellele peab olema muidugi karm, et meeskond juba kevadel oleks täiesti fit. Põhjalkuse edusse ei usu me, selleks oleme joo bumuseski liig kained, kuid kindel on, et meeskonna esinemine valmistab kodumaa rahvas tavalikust suuremat ja enam hingestatud elamust kui ärajäämise tagasihoid. Pealegi ei ole ka loos alati armutu ja see võib pakkuda tasavägisuse väljapidamist.

Kokkuvõttes on Eesti hooaja jooksul jalgpallis tunduvalt edenenud. Võttes varemaste aastate saavutusi, paistab vahe nüüdsega võrreldes eriti silma. Oleme saavutanud mõndagi ja samuti kaotanud ka mõndagi, kuid mis olemas ja siiski alal — see on edu. Eesti pallisaavutused on meie naaberriikidega võrreldes isegi väga tähelepanuväärsed, kuid et see oleks meie saavutuste haripunkt, on palju ütelda. Meil on usku ja võimeid suuremasse ja kui see ei jõua kätte tuleval hooajal, siis hiljemalt, kuid siis vahelt seda kindlamalt.

Nüüd, hooaja ahervartel, kõlab tasane nocturno, et tuleval hooajal aset anda uuele crescendole. Ja nõnda hooajast hooaega, aastast aastasse da capo sine fine.

Toomas Kivi.

juba liig pealetükkivaks ja olen sunnitud ühele rusikaga vastu vahtimist virutama. Rongiteenijad kihutavad mustlased minema.

Kell 5 jääb rong ühe tunneli ees seisma. Kaljulahmakas on teele varisenud ja töölisel on selle koristamisega ametis. Vahepeal läheb juba pimedaks. Vagunis pannakse grammofon ütirgama. Mõni tantsib. Kell 11 jõuab abirong kohale. Helgiviskajate valgustusel kolime ringi. Paremalt 150 mtr. sügav kuristik, vasakul kõrge kalju.

Ka abirong jääb edasiminemisel vahetevahel seisma. Hommikupoole jõuame Uyuni sõlmajaama, kust üks tee Tshiilisse pöörab. Udu. Mustlastest sain lahti. Ka venelane lubas ära minna ja sõi kõhu täis, kuid on mõne tunni pärast jälle tagasi.

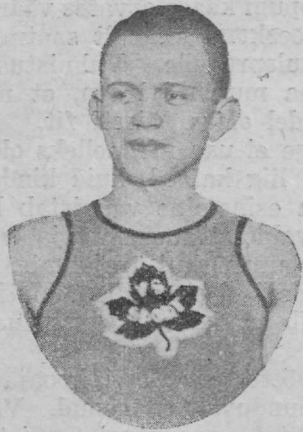
Õo jooksul oleme hulga allapoole laskunud. Suured lambakarjad, keda indiaanlased kasutavad siin koormakandjatena. Kontroll tabab vahepeal venelase ja kõrvaldab ta rongilt. Kell ½5 p. l. jõuame Orurosse, kus tuleb peatuda. Pisike alevike, mõnikümme tuhat elanikku. Hooned kõik savist, liikumine unine. Vankreid siin Boliivias ei näe, kas muulade seljakoormad ehk õige tugevajõulised autod.

1. septembri hommikul jätkub reis. Kõige ilusam osa teekonnast. Väga vahelduv loodus, lopsakas taimestik, orud, tinaja tšingikaevandused. Paris Eesti loodus! Pihlakad, tomingad, sama rohuvärv.

Kell 5 p. l. jõuame Cochabambasse. Neljas linn suuruse poolest Boliivias. 30 tuhat elanikku, valget raassi kaunis vähe. Enamus eurooplasi sakslased. Ükski pole kuulnud Eestit. Majad enamuses savist, paremad graniidist. Korterid saan ühte schveitsi perekonda. Kliima kaunis hea. Keset linna on pargike, kus 2 korda nädalas orkestri kontserdid. Viimaseid Eesti lehti lugesin juulikuust, et tea, mis kangelastükke meie sportlased vahepeal on teinud.

Eestlaste poksivõidud Soomes.

Palm ja Kukk esimesed, Ivanov neljas. — Palm eriti kõrges vormis.

V. Palm.

Pühapäeval ja esmaspäeval peeti Helsingis atleetklubi korraldusel rahvusvahelisi poksivõistlusi, millest taanlased Holm ja Heldt ja eestlased Palm, Kukk ja Ivanov osa võtsid.

Võistlustel esines väga rohke hulk võistlejaid ja esinemise järele võib konstateerida, et poksispord Soomes jõudis sammudega areneb. Sellegipoolest suutsid Eesti esitajad endid vahvasti läbi lüüa ja näit. palju paremat muljet jätta, kui taanlased, kus poks juba kaua aastaid harrastamist leiab. See osutub, et meie poksispord sugugi enam lapsekingades ei ole, ja varsti võib olla aeg läheneb, kus poksijad endid juba maadlejate eeskujul suudavad maksma panna.

Esimesel võistluspäeval sattus Palm kokku Stjärnstedtiga, kes on Soome parim selles kaalus. Esimene round möödus ühejõuliselt, tehniliselt väga kena töö juures. Teisel roundil läks tempo õige tugevaks, Palm atakeeris ja lõi mõjuvalt, võites roundi. Kolmandal roundil oli jällegi Palm ülekaalus, kuid ka Stjärnstedt suutis paar head löögiseeriat anda. Õigustatud võitja Palm. Võistlus oli Soome lehtede arvamise järele õhtu parim.

Ivanov kohtab Aaltosega. Ivanov on kogu aeg ülekaalus ja lööb oma vastase teisel roundil knock out. Taanlane Holm klopib kõvasti läbi soomlase Palmu. kelle

pääsmist k. o.-st imestatakse ja Heldt võidab Ekströmi.

Teisel päeval sattus Ivanov kokku Virtasega. Viimane võitis kõige napimalt. Selle järele tuli Ivanovil kohe minna Nybäckki vastu. Esimesel roundil on Ivanov tugevas ülekaalus. Teine round oli väga tugev ja mõlemalt poolt tehti kõva tööd. Kolmanda roundi algul näis Nybäck üsna väsinuna, kuid suutis roundi lõpul veel mõne hea löögi teha. Võit määrati Nybäckile.

Palmil tuli sel õhtul esimene matsch Laakso vastu pidada. Teisel roundil langes soomlane knock outi. Selle järele tuli Palmil astuda vahva taanlase vastu. Palmi kulm oli eelmistel matschidel katki löödud, plaastriga kaetud. Taanlane hakkab kohe oma lööke haava peale juhtima. Peagi on Palmi nägu üleni verine, kuid see vaid tõstab mehe võitlustuju nähtavasti. Round lõpeb Palmi kerge üleolekuga. Järgnevad kaks roundi olid väga tulised, taanlane esitas vast tehniliselt paremat poksi, kuid Palm oli aktiivsem ja andis terve rea mõjuvaid lööke, mis seda ka tublisti veristasid. Stiililt ja pinevuselt peetakse seda matschi parimaks üldse, mis Soome ringis näha olnud.

Kukel tuli raskekaalus Järvisega matsch maha lüüa. Kumbki kaitses ennast vähe, rõhku pandi vägevate löökide andmisele, milles Kukk ülekaalus oli ja võitis.

Taanlane Heldt sai Hagelbergilt lüüa.

Võistluste üldised tagajärjed olid:

Kärbeskaal — 1. Sontagh, 2. Oranen, 3. Hotakainen.

Kukk-kaal — 1. Dickman, 2. Luttinen, 3. Mälton.

Sulgkaal — 1. Tirinen, 2. Granlund, 3. Palokas.

Kergekaal — 1. Nybäck, 2. Resch, 3. Virtanen, 4. Ivanov, Eesti.

Kergekeskkaal — 1. Palm, Eesti, 2. Stjärnstedt, 3. Holm, Taani.

Keskkaal — 1. Tirinen, 2. Heldt, Taani, 3. Ekström.

Poolraskekaal — 1. Vesterberg, 2. Ahman.

Raskekaal — 1. Kukk, Eesti, 2. Järvinen, 3. Johanson.

Hubaduse kutseks võistlustele, mis peetakse Riias detsembri keskel s. a.

Zemgal — Läti piirijaam. Siin tuleb meil 3 tundi oodata ja ühtlasi ka vene vagunitega jumalaga jätta. Kursmanni väikse häbematus tõttu õnnestab meil kohe pääseda Poola vagunitesse, kus terve kupée omale okupeerime, kuhu ka jääme kuni Varssavini. Et reis lõbusam oleks ja aeg kiirem möödus, olid esitajad ka paar mängu kaarte kaasa hankinud, millest küll ainult üheks otsaks jätkus. Samuti olid ka lähed esitajad söögikraami terveks reisiks kaasa võtnud, millest just küll keegi pakkumise juures ära ei öelnud. Et aga kuiva juures samuti märga peale rüübata tahetakse, on ju loomulik, ja veel hästi maitseb vist igale kohvi. Noh, seda sai iga mees igal ajal nii palju kui süda tahtis — muidugi vaguni pesemiseruumi kraanist, kuid see „kohvi“ ei seganud meeste tuju.

Magamisaseteks said kõik võimalikud ja võimatud kohad kasutatud, nimelt: põrand, riiulid, pingid jne. Varssavis ärgates ei näinud meie mehed sugugi roidunud välja.

Varssavis oli jaamas vastus Aleks. Klumberg, kellega kohe algame hotelli otsima, kus veidi puhata ja pesta võiks, sest peatume Varssavis hommiku kella 7 kuni õhtu kella 10-ni. Kuid pühapäeva hommikul Varssavis tuba leida, olevat peaaegu võimatu — leidsime viimati siiski, sest vanasõna ütleb: „kes otsib see leiab“!

Päeval tutvunesime linna ja spordiplatsidega. Õhtul saime otsevagunisse kohad, et viimast 24 tundi veel sõita Budapesti. Saatma olid tulnud Klumberg oma abikaasaga. Reis Varssav—Budapest möödus ilma suuremate vahejuhtumisteta. Ainult Tschehhoslovakkia piiril vihastas tollirevisjon meie keeleoskamatusse pärast. Tschehhoslovakkia maastik mägene ja kaunis, mis meie meeste peale kahepäevast madalmaa silmitsemist vahelduseks. Juba oleme jõudnud Ungari piirijaama — Zoobi, jällegi passide revisjon, kus juttu vestame Ungari piiripolitseiga venekeeli. See valdas seda kaunis ladsalt, olevat õppinud Venes vangis olles.

Kell 7.20 õhtul teatab konduktor, et oleme Budapesti jõudmas ja juba 20 minuti pärast peatume suure jaama klaaskupli all. Vastuvõtma oli kogunud terve Ungari raskejõustiku esitus.

Peale südamliku vastastikuse tervituse asetati meid autodesse ja sõidutati hotell „Imperial“. Hotell „Imperial“, üks keskmistest Budapestis, oma 600 numbriga, on kena ja avar ja temas asuvad praegust kõik rahvused.

N. K.

Euroopa esivõistlused.

(3. lhk. järg.)

Viimane võistluspäev.

Keskkaal: Papp, Ungari — Bräun, Saksa; Kusnets, Eesti — Molossi, Itaalia, 4.00; Haala, Tschehhosl. — Bräun, Saksa, 5.00; Kusnets, Eesti — Haala, Tsch., 0.50;

Sulgkaal: Karpati, Ungari — Fleischmann, Tschehhosl., 13.00; Väli, Eesti — Karpati, Ungari.

Poolraskekaal: Loo, Eesti — Bonassini, Itaalia, 16.00; Rieger, Saksa — Szabo, Tschehhosl.; Szabo, Tsch. — Loo, Eesti, 5.00; Sjöstedt, Rootsi — Rieger, Saksa.

Kärbeskaal: Gozzi, Itaalia — Martinson, Norra.

Kergekaal: Sperling, Saksa — Käpp, Eesti, 8.00 (Käpp oli ülekaalus ja viis sakslase silda, kuid lasi siis hooletusega ennast võita); Pettersson, Rootsi — Nord, Norra, 4.00.

Raskekaal: Bado, Ungari — Richthoff, Rootsi (rootslase tegelik paremus); Baabo, Ung. — Urban, Tsch., 8.00; Richthoff, R. — Urban, Tsch., 6.00.

Üldtagajärjed:

Kärbeskaal: 1. Gozzi, Itaalia; 2. Pütsep, Eesti; 3. Magyar, Ungari.

Sulgkaal: 1. Väli, Eesti; 2. Karpati, Ungari; 3. Egeberg, Norra.

Kergekaal: 1. Sperling, Saksa; 2. Pettersson, Rootsi; 3. Käpp, Eesti.

Keskkaal: 1. Papp, Ungari; 2. Kusnets, Eesti; 3. Haala, Tschehhoslovakkia.

Poolraskekaal: 1. Szabo, Tschehhoslovakkia; 2. Sjöstedt, Rootsi; 3. Loo, Eesti.

Raskekaal: 1. Bado, Ungari; 2. Richthoff, Rootsi; 3. Urban, Ungari.

Rahvuste järele tuli võitjaks Ungari, kes Eestiga võrdselt 9 punkti omas, kuid kaks meistritiitlit Eesti 1 vastu. Kolmas — Rootsi.

N. K.

Teekonnalt Budapesti.

Poisid vaguni!

kamandas Saulmann paar minutit enne kella kuut, sest algasime reisi Euroopa esivõistlustele Budapesti — ja kui üks mees olid pojad platvormilt kadunud. Veel mõned käeviiped saatjatelt — ning väike, kuid järsk nõksatus ja rong liikuski juba. Sõitsime Riia suunas.

Meeleolu äärmiselt lõbus, vähemalt Tartuni, sest nagu saatuse tahtel olid meie reisiseilsilisteks Tartuni 6 vene õppurit kommerts-koolist, kes Tartusse kliistripihi pühitsema sõitsid. Tartus asusime kohe kohtade sissevõtmisele ja magasime väikeste eksitustega Riiani. Nimelt oli meie piiripolitsei Valga jaoskond arvamiselt, et ega või ikka liiga kõva meeskonda Ungarisse sõita lasta — Pütsepa ütelse järele. Taheti Kusnets Valgas maha võtta — põhjus selgus alles pärast, tal olevat puudunud mingisugune tempel passilt. Asi lahendati siiski kuidagi ja mees sõitis kaasa.

Riias väike hommikueine ja siis edasi Dvinski poole.

Dvinsk. Kohtame Läti raskekaalumeistrit Zveinieksti, kes pisaralpalgel kõneles, et küll sõidaks ka kaasa, kuid Läti liit püsib seisukohal, mitte enne Amsterdamit olümpiaadi välja sõita võistlema. Zveiniekst andis ühtlasi suusõnalise

Spordiäri

RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19,
telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud spordi ja võimlemise abinõusid.